

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

Kansallisessa ruokastrategiassa kaavaillaan ruokaturvan yhteiskuntasopimusta. Varmistamalla reilu tulonjako ruoan tuotantoketjussa, varmistamme ruokaturvaa ja huoltovarmuutta. Ruokaturvaa tai huoltovarmuutta ei ole ilman alkutuottajien, yrittäjien ja yritysten panosta ruoantuotantoon.

STTK pitää tavoitetta äärimmäisen tärkeänä ja oikeudenmukaisena, mutta korostaa, että myös ruoan tuotantoketjussa työskentelevien työntekijöiden, osaajien ja asiantuntijoiden asema työmarkkinoilla ja myös alalle koulutettavien osaajien määrä tulisi huomioida osana ruokaturvan yhteiskuntasopimusta.

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Suomen ruokajärjestelmän tulevaisuuden kestävyys on syytä panostaa edelleen. Huoltovarmuus ja ruokaturva ovat keskeisiä elementtejä myös EU:n maatalouspolitiikassa.

Ruuan omavaraisuusasteemme on hyvä, mutta kuten strategiassa on kuvattu, erityisesti tuotantopanoksiin liittyy riskejä. Riskit konkretisoituvat tuottajalle esimerkiksi lannoitteiden hintojen heilahteluina ja kasvattavat mahdollisia tappioita viljelyssä säiden ohella. STTK kaipaa strategiaan analyysiä ja myös konkreettisia tavoitteita, miten omavaraisuusastetta ja huoltovarmuutta olisi mahdollista tukea esimerkiksi kasviperäisten tuotteiden kautta ilmaston kantokyky huomioiden.

STTK kannattaa tavoitetta omavaraisuusasteen nostamisesta tulevaisuudessa tuotantopanosten osalta. Näemme, että valtion tulee ottaa osaa tukitoimin.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

Strategian tavoitteet luonnon kantokyvyn osalta ovat kannatettavia. Luonnoksesta puuttuvat kuitenkin toimenpiteet, miten ruokaketjun ilmastovaikutuksien väheneminen aiotaan saavuttaa. Ne tulisi kuvata edes pääpiirteittäin. Ottaen huomioon jo pitkään jatkuneen vähäisen kehityksen maatalouden ilmastotavoitteiden vähentämiseksi Suomessa, strateginen tavoite on vaikea saavuttaa ilman selkeitä ja vaikuttavia toimia. Tähän tulisi kiinnittää erityistä huomiota toimeenpanosuunnitelmassa.

Luontokadon lisääntyessä luonnon monimuotoisuusvaatimus on entistä tärkeämpi. STTK pitää tärkeänä, että monimuotoisuuden ja luonnontilan parantaminen on nostettu strategiseksi tavoitteeksi. Sen saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin vähintään pääpiirteisiä toimia ja välitavoitteita toimeenpanosuunnitelmassa. Strategia jää liiallisesti ylätasolle.

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

-

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoj

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

STTK pitää valittuja valmiuksia hyvin keskeisinä ruokastrategian onnistuneen toimeenpanon näkökulmasta. Ruokajärjestelmään merkittävimmin vaikuttava muutos on ilmastonmuutos ja sen merkitys tulee tulevaisuudessa vielä korostumaan. Haasteeseen vastaamiseksi tarvitaan vahvaa muutoshalukkuutta ruokaketjun kaikissa osissa, tuottajista kuluttajiin.

Suomessa tehty tuotekehitys, ruokainnovaatiot ja esimerkiksi tuotantoon sekä vientiin saatetut vilja- ja maitoperäiset tuotteet ovat maailman huippua. Ruoka-ala tarvitsee jatkossakin koulutettua työvoimaa pitämään alan tuotekehitys aallonharjalla koko ruokaketjussa. Lisäksi tarvitaan riittävää investointikykyä innovaatioiden toteuttamiseksi.

Niin huoltovarmuuden kuin ilmaston näkökulmasta alan TKI-toimintaan tulee panostaa vahvasti.

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

STTK katsoo, että strategia on kattava ja monipuolinen sekä vastaa tulevaisuuden kriisinkestävyyden ja ruoantuotannon haasteisiin. Strategia jää tosin monin paikoin hyvin yleiselle tasolle. Kokonaisuus hyötyisi konkreettisista suuntaviivoista. Strategiaa seuraavan toimeenpanosuunnitelman laatimiseen ja sen käytännön toteuttamiseen olisi hyvä osallistaa vahvasti niin maataloustuottajain kuin elintarvikealan työntekijäjärjestöt. Siten voidaan varmistaa alan vetovoima, kilpailukyky ja riittävä osaaminen myös tulevaisuudessa.

Lisätietoja STTK:ssa:

Ulla Hyvönen, elinkeino- ja aluepoliittinen asiantuntija

ulla.hyvonen@sttk.fi

Gylling Päivi
STTK ry.